

leer noten lezen
in **10** weken!

Week 7 Muziektekens

Muziektekens

In deze les laat ik je kennis maken met de meest voorkomende muziektekens. Je leert ze niet allemaal, want dat zou veel te moeilijk en te veel zijn. In deze les staan geen opdrachten. Wel kun je na het leren van deze les de quiz doen. Hiermee kun je makkelijk testen of je de tekens al kent.

Emotie door dynamiek

Zonder dat je er misschien bewust van bent, weet je dat muziek emotie brengt. Van sommige muziek zou je zo kunnen gaan huilen en van andere muziek ga je ineens heel hard rijden, of koop je meer in een winkel.

Dit komt doordat de componist (schrijver van het muziekstuk) bewust dynamiek heeft gelegd in het stuk. Wanneer alle noten precies even hard zouden klinken, zou er geen gevoel in het stuk zitten. Het zou eentonig en saai zijn.

Dynamiek maak je door de verschillende noten af te wisselen in hard en zacht. Vergelijk het maar met het vertellen van een verhaal. Een verhaal vertel je ook niet in één en dezelfde toonsoort en je spreekt ook niet alle woorden even hard uit. Om er meer kleur aan te geven, gebruik je je stem in verschillende melodieën en in verschillende volumes. Bij een spannend stuk zou je kunnen kiezen om heel zacht te kunnen praten of juist heel hard!

Zo werkt het ook bij muziek. Vaak zit er achter een muziekstuk ook een verhaal. Dynamiek zorgt er onder andere voor dat de luisteraar meegenomen wordt in het verhaal.

Tekens

Of je zacht moet spelen, of juist hard, is van tevoren bepaald door de componist. Dit wordt aangeduid met tekens. Hieronder staan deze tekens en wat ze betekenen. Wanneer er onder een noot één van deze tekens staat, blijf je op die manier spelen, totdat er een ander teken onder staat.

teken	naam	betekenis
<i>ppp</i>	Pianissimo	heel erg zacht
<i>pp</i>	Pianissimo	erg zacht
<i>p</i>	Piano	zacht
<i>mp</i>	Mezzo piano	redelijk zacht
<i>mf</i>	Mezzo forte	redelijk hard
<i>f</i>	Forte	hard
<i>ff</i>	Fortissimo	erg hard
<i>fff</i>	Fortisissimo	heel erg hard

Het verschil tussen *mp* en *mf* is niet erg groot. Het verschil tussen *ppp* en *fff* is heel groot!

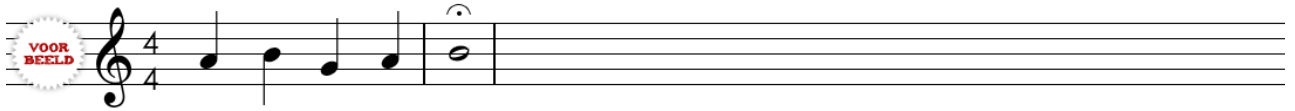
Crescendo en decrescendo

Er zijn ook tekens die aangeven dat je geleidelijk harder of zachter moet gaan spelen. Crescendo is een Italiaans woord voor groeien. Bij crescendo speel je geleidelijk harder en bij een decrescendo-teken speel je geleidelijk zachter.

Hier zie je een crescendo-teken:

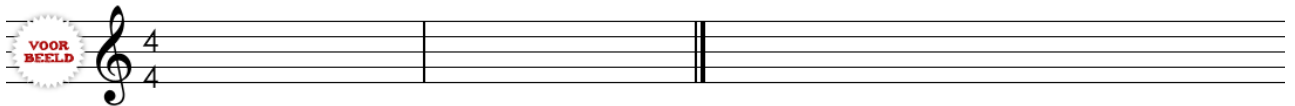
Een ezelsbruggetje om te onthouden of je nu harder of zachter moet spelen. Zoals je ziet lijkt een crescendo-teken op een toeter. Door een toeter wordt je stem harder. Bij een decrescendoteken speel je dus steeds harder.

Hier zie je een voorbeeld van een notenbalk met op het einde een fermate-teken:

De slotstreep

Het slot wordt aangeduid door een dikke streep achter de laatste maatstreep. Hier zie je een voorbeeld van een slotstreep:

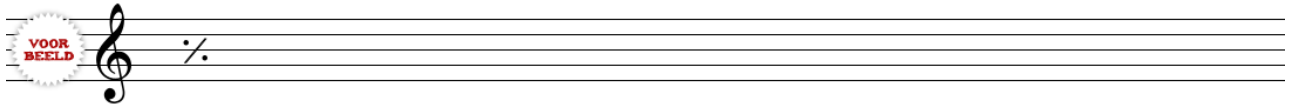

Herhalen

Wanneer je een bepaald stuk moet herhalen, kan dat bijvoorbeeld alleen gaan om het eerste gedeelte van een muziekstuk. Je kan ook het hele lied moeten herhalen, alleen het refrein, of de laatste regel. Zelfs maar 1 maat kan herhaald worden. Hiervoor zijn allemaal verschillende afspraken gemaakt.

Een maat herhalen

Dit teken geeft aan dat je de vorig maat moet herhalen.

Twee maten herhalen

Dit teken geeft aan dat je de vorig twee maten moet herhalen.

Meerdere maten herhalen

Wanneer je meerdere maten moet herhalen, wordt dit aangegeven door twee tekens. Het te herhalen stuk wordt gemarkeerd door een dubbele streep met puntjes ervoor als beginaanduiding en een dubbele streep met puntjes ervoor als eindaanduiding van het te herhalen stuk. Met andere woorden, alles wat tussen deze twee tekens staat moet je herhalen.

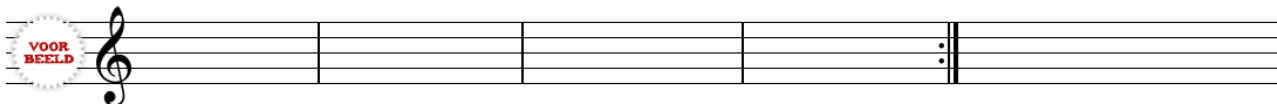
Voorbeeld van meerdere maten die herhaald moeten worden. Dit kunnen natuurlijk veel meer maten zijn dan twee maten.....

Herhalen vanaf het begin

Wanneer je het muziekstuk moet herhalen vanaf het begin staat er maar één herhalingsteken.

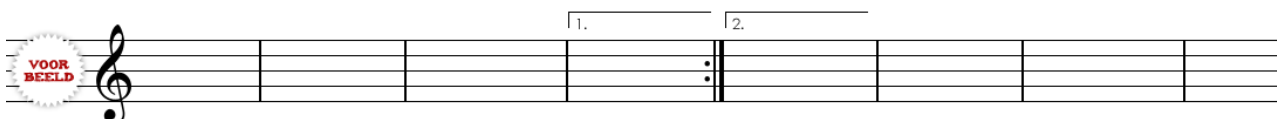
Voorbeeld van een herhalingsteken dat aangeeft dat je vanaf het begin moet herhalen:

Herhalen vanaf het begin en weer verder gaan

Bij het volgende voorbeeld zie je een notenbalk met een 1 en een 2 boven de notenbalk. Je speelt hier tot en met de maat waar de 1 boven staat. Daar zie je ook een herhalingsteken staan.

Na het spelen van de maat waar de 1 boven staat, herhaal je het hele stuk vanaf het begin tot je weer opnieuw bij de maat met de 1 erboven komt. Dan sla je die maat over en speel je de maat met de 2 erboven. Vanaf dat punt speel je het muziekstuk verder.

Tempobepaling

Vaak wordt er bovenaan een muziekstuk aangegeven hoe het tempo moet zijn van dat muziekstuk. Dit wordt aangegeven door het tempocijfer van een metronoom. Een metronoom is een apparaatje dat je kunt instellen met een aantal tellen per minuut. Het tempo wordt weergegeven met een klikje, piepje of een lampje. Wanneer er boven het muziekstuk bijvoorbeeld het cijfer 106 staat, dan stel je je metronoom in op 106 (tellen per minuut). Je hoort het tikken van de metronoom. Dit is de snelheid waarin het gespeeld moet worden.

Opmaat

In de vorige les heb je geleerd dat een maat altijd precies kloppend moet zijn met de juiste tellen in de maat. Bij een vierkwartsmaat heb je altijd precies de juiste noten en rusten die samen vier tellen duren. Maar.... er is altijd wel een uitzondering!

Soms is de eerste maat niet vol. Het is een opstap naar de eerste complete maat. Zo'n opstap heet een opmaat. Vaal zie je op het einde van het muziekstuk de "ontbrekende noten".

Hier zie je een voorbeeld van een notenbalk met een opmaat. De notenbalk eindigt met drie tellen, omdat de opmaat uit één noot bestaat. Zo klopt het totaal aantal noten per maat toch nog aan het einde van het muziekstuk.

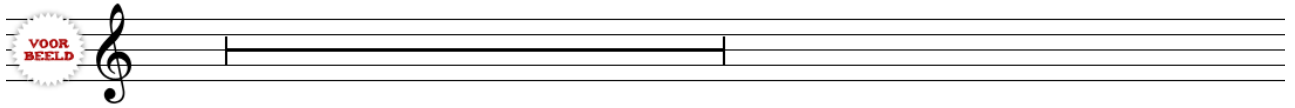

Meerdere maten rust

Wanneer je meerdere maten niet speelt, wordt dit aangegeven met een lange streep met aan het begin en het einde een dwarsstreepje. Boven deze streep staat een cijfer. Dat cijfer geeft aan hoeveel maten rust je moet nemen.

Dit is een voorbeeld van 14 maten rust:

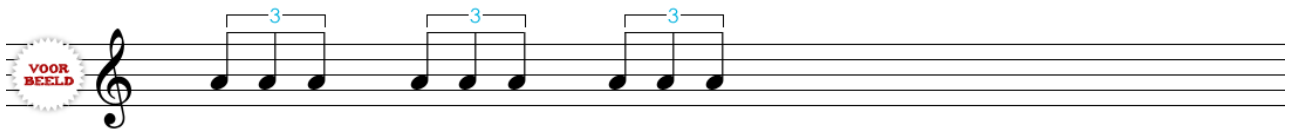
14

Triolen

Een noot die je in drieën verdeelt heet een triool. Zo kun je een kwartnoot verdelen in drieën. Dit heet een achtstentriool. Deze noten worden gespeeld in dezelfde tijd als de duur van een kwartnoot.

Dit is een voorbeeld van een notenbalk met drie achtstentriolen.

Ik wens je veel succes met deze les. Zorg dat je de tekens uit deze les goed kent, dan kun je muziek veel mooier laten klinken.

Paula